

Ю. І. Ругало

аспірантка кафедри міжнародного права
Національного університету «Одеська юридична академія»

ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ЛЮДЯНОСТІ У ПРАКТИЦІ ICTR ТА ICTY З ПОРІВНЯЛЬНОЮ ПРОЄКЦІЄЮ НА ЗЛОЧИНИ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ

Дослідження практики Міжнародного трибуналу щодо Руанди та Міжнародного трибуналу щодо колишньої Югославії в контексті кваліфікації злочинів проти людяності розкриває важливі аспекти міжнародного права та його можливий вплив на сучасну світову ситуацію, зокрема події в Україні.

Злочини проти людяності залишаються актуальною проблемою для міжнародної спільноти через їхній вплив на права людини та міжнародний мир. Робота ICTR та ICTY є важливим юридичним прикладом у забезпеченні відповідальності за жорстокі злочини та створенні прецеденту на майбутнє. Кожен із трибуналів встановив критерії для визначення злочинів проти людяності, геноциду, військових злочинів та інших порушень міжнародного гуманітарного права.

Ці дослідження мають важливий глобальний контекст, оскільки порушення прав людини та загрози миру не обмежуються окремими країнами. Знання судової практики можуть бути використані для підтримки міжнародних правозахисних ініціатив і заклику притягнути винних до відповідальності.

У контексті сучасних конфліктів, особливо на території України внаслідок російської агресії, розуміння принципів кваліфікації злочинів проти людства є надзвичайно важливим для забезпечення справедливості та міжнародного правосуддя. Отримані результати дослідження можуть бути використані для аналізу ситуації та тиску на міжнародне співтовариство з метою вжиття відповідних заходів для забезпечення миру, прав людини та покарання винних у жорстоких злочинах.

Детальне вивчення прецедентів, створених міжнародними трибуналами, може допомогти уточнити критерії ідентифікації злочинів проти людства, що може сприяти подальшому розвитку міжнародного права та забезпечити більш ефективне вирішення конфліктів.

Загалом це дослідження підкреслює, що міжнародне право та правосуддя залишаються ключовими інструментами для захисту прав людини та міжнародного миру та потребують постійного вдосконалення та підтримки з боку міжнародної спільноти.

Ключові слова: злочини проти людяності, Міжнародний Кримінальний Суд, МТР, МТКЮ, справа України в МКС.

Постановка проблеми. Після жахів Другої Світової війни міжнародне співтовариство активувало всі свої сили задля збереження загальних людських цінностей і захисту прав людини та не повторення страшних злочинів, а й куди більше - їх попередження. Одним із результатів такої діяльності стало прийняття Конвенції про захист прав людини та основних свобод 1950 року [1], що закріплює основні права і свободи людини. Держави-учасниці цієї Конвенції обіцяють, що ці права і свободи є незмінними і не можуть бути порушені.

У 1998 році був прийнятий Римський Статут Міжнародного Кримінального Суду, який визна-

чає злочини, що підпадають під юрисдикцію МКС суду, а саме це злочини проти людяності, воєнні злочини та злочини агресії, геноциду. Преамбула Римського Статуту відзначає, що в 21 столітті мільйони людей стали жертвами найважчих злочинів, які загрожують миру і безпеці. Римський Статут був створений з метою забезпечення покарання за ці злочини і посилення міжнародного співробітництва в цій галузі.

Ця проблема має глобальний характер, оскільки порушення прав людини і загроза миру впливають на всю міжнародну спільноту, а не лише на окремі країни. Рішучі кроки, підтримані країнами світу, свідчать про готовність

боротьби за цінності і права людини, незалежно від їхнього політичного або географічного становища. Держави-учасниці Римського Статуту підкреслюють важливість забезпечення стійкої поваги до міжнародного правосуддя та його реалізації для блага нинішніх і майбутніх поколінь.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Деякі аспекти цієї проблематики вже були вивчені різними вченими і дослідниками. Наприклад Філіпп Сендс, британський історик та юрист, що має львівське коріння та який працював над дослідженням геноциду і злочинів проти людяності, зокрема в контексті Камбоджі, Югославії і Руанди. Його робота «Східно-Західна вулиця. Повернення до Львова» розглядає теми геноциду та злочинів проти людяності через призму історії і міжнародного права [2]. Рафаель Лемкін, польський юрист і історик, який вперше ввів термін «геноцид» і працював над розробкою міжнародного права стосовно злочинів проти людяності. Він сприяв прийняттю Конвенції ООН про запобігання і покарання злочинів проти людяності в 1947 році. *Les Crimes contre l'humanité*) Бено Рометена вперше вводить та визначає поняття «злочини проти людяності» у міжнародному праві. Її концепції та визначення злочинів проти людяності були враховані при створенні міжнародних правових інструментів, таких як Римський Статут Міжнародного Кримінального Суду [3]. Саманта Пауер у книзі «A Problem from Hell: America and the Age of Genocide» (Проблема з пекла: Америка і епоха геноциду) розглядає різні історичні випадки геноцидів та злочинів проти людяності, такі як Голодомор в Україні, Руанда, Сербський геноцид в Боснії і Герцеговині, Дарфур і інші. Вона пропонує читачам глибокий аналіз цих страшних подій і їхніх наслідків [4]. Вільям Шабас у своїй роботі «An Introduction to the International Criminal Court» детально розглядає створення та функціонування Міжнародного Кримінального Суду, включаючи його роль у розслідуванні та покаранні злочинів проти людяності [5]. У роботі «The International Criminal Court: A Commentary on the Rome Statute» Шабас надає коментарі до Римського Статуту, який встановлює статус та функціонування МКС, розглядає злочини проти людяності та інші міжнародні злочини, які підпадають під юрисдикцію МКС [6].

Ураховуючи динамічний характер подій, що розгортаються в Україні та включають повномасштабний воєнний конфлікт, є очевидним,

що проблема злочинів проти людяності залишається актуальною та нагальною.

Метою роботи є дослідження практики Міжнародного Трибуналу по Руанді та Міжнародного Трибуналу щодо колишньої Югославії в контексті кваліфікації злочинів та притягнення до відповідальності за злочини проти людяності та порівняльна оцінка злочинів, які відбувались та відбуваються по цей час на території України через агресію росії.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до статті 7 Римського Статуту злочин проти людяності - це вбивство; винищення; оборонення в рабство; депортація або насильницьке переміщення населення; ув'язнення або інше жорстке позбавлення фізичної свободи в порушення основоположних норм міжнародного права; катування; зґвалтування, сексуальне рабство, примушення до проституції, примусова вагітність, примусова стерилізація чи будь-яка інша подібна за тяжкістю форма сексуального насильства; переслідування будь-якої групи або спільноти, яку можна ідентифікувати, за політичними, расовими, національними, етнічними, культурними, релігійними, гендерними; насильницьке зникнення осіб; злочин апартеїду; інші нелюдські діяння подібного характеру, що умисно заподіюють сильних страждань чи тяжких тілесних ушкоджень або серйозної шкоди психічному чи фізичному здоров'ю, якщо вони вчиняються в рамках широкомасштабного або систематичного нападу, спрямованого проти будь-якого цивільного населення, і такий напад вчиняється усвідомлено [7].

Рада Безпеки ООН заснувала Міжнародний трибунал по Руанді з метою переслідування осіб, відповідальних за геноцид та інші серйозні порушення міжнародного гуманітарного права, скоєні на території Руанди та сусідніх держав у період з 1 січня 1994 року по 31 грудня 1994 року [8]. Починаючи з моменту свого створення в 1995 році, Трибунал висунув обвинувачення проти 93 осіб, яких вважав винними у серйозних порушеннях міжнародного гуманітарного права. Вперше в історії міжнародний трибунал - ICTR - виніс вирок особам, відповідальним за вчинення геноциду. ICTR також був першою установою, яка визнала зґвалтування засобом вчинення геноциду [9]. Міжнародний трибунал щодо Руанди відіграв важливу роль у створенні авторитетної системи міжнародного кримінального правосуддя, створивши значну основу у юриспруденції щодо геноциду, злочинів проти людяності, воєнних злочинів,

а також форм індивідуальної та вищої відповідальності.

Злочин проти людяності було кваліфіковано в численних справах, що відбулися в контексті руандійського геноциду. Однією з таких справ була справа проти Жана-Поля Акаєсу, колишнього мера Табу та вищого посадовця у Руанді. У цій справі трибунал визнав, що дії Акаєсу, включаючи сексуальне насильство та погрози, становили злочини проти людяності, включаючи геноцид [10]. Найбільш нестандартною та цікавою справою є справа проти журналістів Nahimana et al. (Media case) (ICTR-99-52) [11] де трибунал визнав журналістів винними у розпалюванні ворожнечі та спонуканні до вчинення злочинів проти людяності. Суд звинувачував журналістів у створенні та поширенні ненавистницької та агітаційної інформації, яка мала на меті підштовхнути громадян до вчинення злочинів, зокрема, вбивства та переслідування членів інших етнічних груп. Суд вважав, що ця пропаганда виграла ключову роль у підбурюванні масового насильства та геноциду, який стався в Руанді.

Ця справа є значущою, оскільки вона встановила прецедент у міжнародному кримінальному праві, коли вперше було визнано, що журналісти можуть бути винними у скоєнні злочинів проти людяності через їхню роль у поширенні ненависті та агітації. Більш того було визначено, що журналісти, які свідомо сприяли насильству та розпалювали конфлікт, можуть бути притягнуті до відповідальності за свої дії. Як повідомляється на офіційному сайті Трибуналу, Jean-Bosco Barayagwiza був засуджений до 32 років позбавлення волі (помер під час виконання покарання), Ferdinand Nahimana був засуджений до 30 років позбавлення волі, а Hassan Ngeze був засуджений до 35 років позбавлення волі 28 листопада 2007 року.

Акцентування уваги саме на прикладі справи журналістів в ICTR обумовлено бажанням відзначити діяльність "славнозвісних" журналістів країни-агресора, які однозначно впливають на суспільну думку в Росії та публічно підбурювали і підбурюють своїх громадян до масового насильства та вчинення злочинів проти людяності на території України.

Аналіз справи журналістів дозволяє розглянути можливий вплив медіа та журналістів на формування конфліктів та відносин міжнародного співтовариства. Це стає актуальною темою в сучасному інформаційному суспільстві, де доступ до медійних ресурсів дуже великий

і де інформація впливає на громадську думку та погляди.

Винні обов'язково будуть покаранні, але все ж важливо проводити дослідження та аналіз діяльності журналістів у сучасному інформаційному середовищі, а також вживати заходи для запобігання можливому використанню медіа для поширення ворожнечі та злочинів проти людяності. Такі заходи можуть включати в себе розвиток журналістської етики та незалежних медіаорганізацій, а також сприяння інформаційній грамотності суспільства.

Міжнародний трибунал щодо колишньої Югославії представляв собою суд Організації Об'єднаних Націй, спеціалізований на розгляді воєнних злочинів, що відбулися під час конфліктів на Балканах у 1990-х роках. Протягом свого існування з 1993 по 2017 роки, Трибунал суттєво вплинув на міжнародне гуманітарне право та продемонстрував, що ті, хто винен у жорстоких подіях під час військових конфліктів, дійсно можуть бути притягнуті до міжнародної відповідальності [12].

ICTY кваліфікував у чисельній кількості злочинних діянь під час конфліктів на Балканах, саме злочини проти людяності. Однією із таких важливих справ, в рамках якої було визнано вчинення злочинів проти людяності, була справа проти Слободана Мілошевіча, колишнього президента Сербії та Чорногорії. Мілошевіч був обвинувачений у вчиненні різноманітних злочинів, включаючи вбивства, етнічну чистку та депортації під час військових конфліктів на території колишньої Югославії [13].

Ця справа підкреслює принцип безстрашного правосуддя і демонструє, що навіть найвищі посадовці не можуть уникнути відповідальності за такі злочини.

Крім того, інші справи перед ICTY також включали обвинувачення у злочинах проти людяності. Наприклад, справа проти Радована Караджича, Ратка Младича та інших високопосадовців у військовому та політичному секторах, які відіграли ключову роль у конфліктах та вчиненні злочинів під час військових дій на Балканах.

Ратко Младич, зокрема, звинувачувався у таких злочинах проти людяності як переслідування, винищення, вбивство, депортація, нелюдські дії. Він був обвинувачений у винищенні більше 7 000 чоловіків і хлопців боснійських мусульман у Сребрениці, а також у незаконному утриманні тисяч боснійських мусульман та боснійських хорватів у в'язницях

та концтаборах. Умови в цих місцях утримання були спеціально створені для того, щоб викликати фізичне знищення цих осіб [14].

Трагедія в Оленівці, що сколихнула всю нашу державу та світ, 29 липня 2022 року, аналогічно включала в себе ряд серйозних правопорушень міжнародного гуманітарного права [15].

Звіти та свідчення показують, що умови утримання полонених в Оленівці були нелюдськими і жорстокими. Полонені стикалися з недостатком харчування, води, медичної допомоги та гігієнічних умов, що призводило до страждань та навіть загибелі. Більш того було документовано випадки побиття, погроз та психологічного тиску на полонених [16]. На жаль, трагедія в Оленівці призвела до великої кількості жертв, що відобразило страшну реальність війни та очевидне навмисне порушення міжнародних норм і стандартів [17].

У справі проти Ратка Младіча його проголосили винним у вчиненні злочинів проти людяності та він був засуджений до пожиттєвого ув'язнення.

У рішенні Міжнародного кримінального трибуналу щодо колишньої Югославії стосовно Радована Караджича, високопоставленого сербського військового та політичного лідера були визнані злочини проти людяності. Він був обвинувачений у вбивстві цивільних осіб, включаючи жінок, дітей та літніх людей, які не брали участі в бойових діях. Також він сприяв етнічній чистці та депортації, тобто вигнанні членів інших етнічних груп із їхніх домівок та територій, де вони проживали [18]. Його було засуджено до 40 років позбавлення волі [19].

Тож, ICTR кваліфікував серед інших злочинів, що відбулися в Руанді у 1994 році також і злочини проти людяності та таку ж кваліфікацію було застосовано до деяких злочинів, які сталися в Косово у 1999 році, що важливо для врахування практики трибуналів при розгляді справи щодо України в МКС.

Науковий інтерес викликає робота групи науковців на чолі з Juan Lopez-Palafox "Crimes against humanity: the characteristics of Kosovo and Rwanda victims" [20], що була проведена та оприлюднена у 2020 році. Задля досягнення завдань та мети роботи було досліджено 1044 тіла, 857 з Руанди та 187 з Косово. Автори провели дослідження для порівняння особливостей жертв злочинів проти людяності, які відбулися в Руанді у 1994 році і Косово у 1999 році. Основною метою їх роботи було описати різницю між цими злочинами на основі вікових, гендерних

та способів смерті жертв. Дослідження було виконано з використанням форензичних методів та польових спостережень, а також документовано фотографіями травм та ушкоджень на тілах жертв.

Результати цього дослідження свідчать про значущу різницю у характеристиках жертв та способах їхньої смерті в обох регіонах. У Руанді більшість жертв були жінками та дітьми, і вони були вбиті переважно за допомогою мачете та тростин. Важливо зауважити, що більшість тіл не були поховані, що може свідчити про спробу знищення всієї етнічної групи. У Косово ситуація була іншою, де більшість жертв були дорослими чоловіками, які брали участь у повстанні проти сербських військ. Вони були вбиті переважно за допомогою вогнепальних поранень або вибухів. Важливо відзначити, що більшість тіл були поховані індивідуально [21, с. 6-7].

Згідно з отриманими даними, можна встановити, що у Руанді жінки та діти були головними цілями злочинів проти людяності, а метою було знищення всієї етнічної групи. У Косово ж жертвами стали переважно дорослі чоловіки, які вважалися політичними противниками сербського режиму [22].

Вищезгадане дослідження надає важливу інформацію для розуміння історії та контексту цих подій, а також підкреслює важливість захисту прав жінок і дітей в часи конфліктів та війн. Важливо зазначити, що дослідження демонструє, що вік, стать та способи смерті жертв не впливають на юридичну кваліфікацію злочинних діянь як злочинів проти людяності.

В свою чергу злочини, вчинені на території України країною-агресором мають свої власні особливості і відрізняються від злочинів, які відбулися в Руанді та Косово, але як зазначено вище, це не завадить кваліфікувати їх як злочини проти людяності та притягнути винних до відповідальності.

Варто звернути увагу на масштаби конфлікту, бо конфлікт на території України має більші масштаби та тривалість порівняно з подіями в Руанді та Косово: він триває з 2014 року і до цього часу є активним.

28 лютого 2022 року прокурор Міжнародного Кримінального Суду оголосив, що подасть запит на дозвіл, щоб розпочати розслідування ситуації в Україні на підставі раніше зроблених висновків з попереднього розгляду та будь-яких нових передбачуваних злочинів, що підпадають під юрисдикцію Суду. 2 березня 2022 року

прокурор оголосив, що розпочав розслідування ситуації в Україні на підставі отриманих звернень. Розслідування охоплює будь-які можливі випадки воєнних злочинів, злочинів проти людяності або геноциду, скоєних на будь-якій частині території України будь-якими особами з 21 листопада 2013 року [23].

За словами генерального прокурора України одним із результатів п'яти місяців співпраці Офісу генпрокурора та МКС став, зокрема, ордер на арешт Путіна та Львової-Белової.

17 березня 2023 року Міжнародний Кримінальний Суд видав ордери на арешт - володимира путіна, Президента Російської Федерації, та Марії Львової-Белової, Уповноваженої з прав дитини в Адміністрації Президента Росії. Кожен з підозрюваних особисто відповідальний у незаконній депортації та переміщенні населення (дітей) з окупованих територій України до росії.

Це рішення МКС є важливим кроком у забезпеченні відповідальності за порушення прав людини та захисту дітей в умовах збройного конфлікту. Хоч про інші рішення ще завчасно говорити, адже ще продовжується війна та розслідування, проте це добрий знак, що за всі злочини винні будуть притягнуті до міжнародної відповідальності.

Висновки і пропозиції. Рішення Міжнародного Трибуналу щодо Руанди та Міжнародного Трибуналу щодо колишньої Югославії мають значущий вплив на розвиток міжнародного права та судову практику. Вони визначили та закріпили стандарти для визнання та переслідування злочинів проти людяності, воєнних злочинів і геноциду. Це створило юридичний фундамент для міжнародної спільноти та національних судів для судового переслідування осіб, винних у скоєнні таких злочинів, також вони визначили принципи юрисдикції міжнародних трибуналів у справах про злочини проти людяності, воєнні злочини і геноцид. Це розширило можливість переслідування таких злочинів поза кордонами держави, де вони були скоєні. Також, що дуже важливо, Трибуналам вдалось винести вирoki для багатьох відповідачів, включаючи вищих посадових осіб. Рішення МТР і МТКЮ однозначно стали прецедентами для міжнародних і національних судів та їх практика враховується у розгляді схожих справ з питань злочинів проти людяності, воєнних злочинів і геноциду. Також ми всі розуміємо, що ордер на арешт В. Путіна виданий МКС здається сюрреалістичним проте рішення МТР і МТКЮ отримали значну увагу глобаль-

ної громадськості та засобів масової інформації, викликаючи обговорення і свідомість щодо злочинів проти людяності. Тому за аналогією, виданий арешт - це набагато краще ніж нічого. Це посприяє створенню глобальної обізнаності та підтримки для міжнародного правосуддя і бажання відтворення справедливості та миру.

Сьогоднішні реалії демонструють, що навіть при наявності значної кількості міжнародних документів та організацій, спрямованих на збереження миру, в світі продовжуються війни, втручання в суверенітет інших країн, масова загибель людей, злочини проти людяності вчиняються на території України мало не кожного дня.

В роботі "Are Crimes against Humanity More Serious than War Crimes?" написаною Мікаелою Фруллі, де вона досліджує порівняння серйозності злочинів проти людяності та воєнних злочинів у міжнародному кримінальному праві, і врешті робить висновок про те, що злочини проти людяності є серйознішими, ніж воєнні злочини. Аналіз законодавчих актів та міжнародних документів підтверджують, що злочини проти людяності завжди мають унікальні елементи, які роблять їх відмінними від воєнних злочинів як за характером, так і за важливістю. Також правові вимоги до злочинів проти людяності, такі як масштабність або систематичність, та постійна свідомість чи усвідомлення, завжди є обтяжливими факторами, які підсилюють важливість цих злочинів. А деякі національні кодекси передбачають більш важкі наслідки для злочинів проти людяності, ніж для воєнних злочинів, або встановлюють, що прострочення термінів застосовуються лише до воєнних злочинів, тоді як злочини проти людяності є безстроковим [24, с. 437-452].

Рішення Міжнародного трибуналу щодо Руанди та Міжнародного трибуналу щодо колишньої Югославії також підтверджують різницю у серйозності між цими двома категоріями злочинів. Злочини проти людяності характеризуються широкомасштабністю та систематичністю. Тобто такі злочини вчиняються масово та організовано, а не є випадковими діями. Також злочини проти людяності зазвичай призводять до більш серйозних покарань, порівняно з воєнними злочинами.

Хоча у справі України є багато відмінного від справ ICTR та ICTY, але є й багато спільного, й за злочини проти людяності винні будуть рано чи пізно покаранні, як демонструє практика вищезгаданих трибуналів. І не важливо наскільки високопоставленими є обвинувачені. Нам всім

важливо пам'ятати про страшні наслідки злочинів проти людяності та працювати на зміцнення міжнародного права та прав людини, щоб запобігти подібним подіям у майбутньому.

Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (Європейська конвенція з прав людини), 4 листопада 1950.

• URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text

Список використаної літератури:

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (Європейська конвенція з прав людини). База даних «Законодавство України». 4 листопада 1950 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення: 01.04.2023)
2. Сендс Філіпп. Східно-Західна вулиця. Повернення до Львова. Київ. Видавництво Старого Лева, 2017. 652 с.
3. Римський Статут Міжнародного Кримінального Суду. Рим, 1998. URL: <https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/RS-Eng.pdf>. (дата звернення: 01.04.2023)
4. Power Samantha. A Problem from Hell. America and the Age of Genocide. William Collins, 2021. 688 p.
5. Schabas William A. An Introduction to the International Criminal Court. Cambridge University Press; 5th edition. 2017. 610 p.
6. Schabas William A. The International Criminal Court: A Commentary on the Rome Statute. 2nd edition. Oxford, UK, Oxford University Press, 2016. 1589 p.
7. Римський Статут Міжнародного Кримінального Суду. Рим, 1998. URL: <https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/RS-Eng.pdf>. (дата звернення: 01.04.2023)
8. Security Council resolution (on establishment of an International Tribunal for Rwanda and adoption of the Statute of the Tribunal). 1994. URL: <https://digitallibrary.un.org/record/198038?ln=ru> (дата звернення: 03.04.2023)
9. Legacy website of the International Criminal Tribunal for Rwanda URL: <https://unictr.irmct.org/en/tribunal>. (дата звернення: 03.04.2023)
10. AKAYESU Jean Paul. Case ICTR-96-04. URL: <https://unictr.irmct.org/en/cases/ictr-96-04> (дата звернення: 04.04.2023)
11. Nahimana et al. Media case. ICTR-99-52. URL: <https://unictr.irmct.org/en/cases/ictr-99-52> (дата звернення: 04.04.2023)
12. International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia (ICTY). URL: <https://www.icty.org> (дата звернення: 05.04.2023)
13. Slobodan Milosevic Case. ICTY. URL: https://www.icty.org/case/slobodan_milosevic (дата звернення: 04.04.2023)
14. Ratko Mladić Case Information Sheet. ICTY. URL: https://www.icty.org/x/cases/mladic/cis/en/cis_mladic_en.pdf (дата звернення: 04.04.2023)
15. Жорстоке поводження з військовополоненими. Офіс Генерального прокурора України. 28.03.2023. URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/posts/zorstoke-povodzennya-z-viiskovopolonenimi-povidomleno-pro-pidozrunacalniku-ta-inspektoru-koloniyi-v-olenivcide-utrimualis-viiskovi-zsu> (дата звернення: 05.04.2023)
16. Клімик М. Воєнний злочин в Оленівці: реконструкція подій масового вбивства полонених азовців / М. Клімик, Т. Катриченко, А. Прихно // URL: <https://mipl.org.ua/voyennyj-zlochyn-v-olenivczi-rekonstrukcija-podij-masovogo-vbyvstva-polonenyh-azovcziv/>. (дата звернення: 05.04.2023)
17. Спільна заява щодо масового вбивства українських військовополонених 29 липня 2022 року у смт. Оленівка на тимчасово окупованій території Донецької області / Збройні сили України, Служба безпеки України, Головне управління розвідки Міністерства оборони України. 29 липня 2022 року. URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/posts/zorstoke-povodzennya-z-viiskovopolonenimi-povidomleno-pro-pidozrunacalniku-ta-inspektoru-koloniyi-v-olenivcide-utrimualis-viiskovi-zsu>. (дата звернення: 05.04.2023)
18. Case of Radovan Karadzic at the International Tribunal for the Former Yugoslavia URL: <https://www.icty.org/en/case/karadzic/>. (дата звернення: 03.04.2023)
19. Трибунал засудив Радована Караджича за злочини в Боснії та Герцеговині / Міжнародний трибунал з питань колишньої Югославії. URL: <https://www.icty.org/en/press/tribunal-convicts-radovan-karadzic-for-crimes-in-bosnia-and-herzegovina>. (дата звернення: 06.04.2023)
20. López-Palafox and others. Crimes against Humanity: The Characteristics of Kosovo and Rwanda Victims. Journal Name, Volume 8(3), 2020.
21. López-Palafox, and others. Crimes against Humanity: The Characteristics of Kosovo and Rwanda Victims. Journal Name, Volume 8(3), Page 6-7, 2020
22. Lehti M. The Background of National Myth in the Ethnic Genocide in Kosovo. Hist Aikak. 1999, 218-224p.
23. Situation in Ukraine. ICC-01/22. Investigation. March - April 2022. URL: <https://www.icc-cpi.int/situations/ukraine>
24. Frulli Micaela. Are Crimes against Humanity More Serious than War Crimes? European Journal of International Law. 2001, 12 (2), 437- 452 p.

Ruhalo Yu. I. Crimes Against Humanity in the Practice of ICTR and ICTY with a Comparative Perspective on Crimes in Ukraine in the context of armed conflict

Research on the practices of the International Tribunal for Rwanda (ICTR) and the International Tribunal for the former Yugoslavia (ICTY) in the context of qualifying crimes against humanity reveals essential aspects of international law and its potential impact on the contemporary global situation, including events in Ukraine.

Crimes against humanity remain a pressing issue for the international community due to their impact on human rights and international peace. The work of the ICTR and ICTY serves as a crucial legal precedent in ensuring accountability for heinous crimes and establishing a foundation for the future. Each tribunal has set criteria for identifying crimes against humanity, genocide, war crimes, and other violations of international humanitarian law.

These investigations hold significant global relevance, as human rights violations and threats to peace extend beyond individual countries. Knowledge of judicial practices can be utilized to support international human rights initiatives and urge the prosecution of those responsible.

In contemporary conflicts, particularly in Ukraine, due to Russian aggression, understanding the principles of qualifying crimes against humanity is exceptionally important for ensuring justice and international legal accountability. The findings of this research can be used to analyze the situation and exert pressure on the international community to take appropriate measures to secure peace, protect human rights, and punish those involved in horrifying crimes.

A detailed examination of the precedents established by international tribunals can help refine the criteria for identifying crimes against humanity, contributing to the further development of international law and facilitating more effective conflict resolution.

Overall, this study underscores that international law and justice remain essential tools for safeguarding human rights and international peace, necessitating continual improvement and support from the international community.

Key words: *crimes against humanity, international criminal court, ICTR, ICTY, case Ukraine in ICC.*